Pestprotocol 2026-2027

Op het Jan Arentsz vinden we het belangrijk dat zowel leerlingen als personeel in ieder geval onze drie waarden naleven:

1. Wij hebben respect voor elkaar
2. Wij helpen elkaar
3. Wij nemen onze verantwoordelijkheid

Op het Jan Arentsz mag je allemaal anders zijn. Vanaf het moment dat een leerling binnenkomt krijgt hij alle ruimte om zich te ontplooien, maar nooit ten koste van anderen. Iedereen heeft een stem en we willen ook dat iedereen leert luisteren. We verwachten van Jan Arentsz leerlingen dat ze zelfstandig zijn of worden en we helpen de leerlingen ook als ze daar begeleiding bij nodig hebben om dat te leren. Je bent meer dan de cijfers die je haalt bij ons op school.

Preventieve aanpak

Pesten past niet in deze visie en hier geldt: voorkomen is beter dan genezen. Om die reden investeren we in de brugklas en ook in de tweede klas in preventie. De mentoren besteden regelmatig aandacht aan de wijze waarop leerlingen met elkaar omgaan. Goed investeren in preventie betekent dat je achteraf niet of weinig hoeft in te grijpen.

Een onderdeel van de preventie is ‘elkaar leren kennen’. Immers, als je elkaar kent, komt pesten niet in je hoofd op. De toekomstige brugklasleerlingen maken met elkaar en de mentor kennis voor de zomervakantie. Na de zomervakantie zijn er twee introductiedagen om de groepsvorming te bevorderen.
De mentor besteedt regelmatig aandacht aan de wijze waarop de leerlingen in de klas met elkaar omgaan, waardoor er een sfeer ontstaat waarin het melden van pesten in alle veiligheid kan gebeuren.

Bij verschillende vakken of in diverse projecten wordt via de lesstof begrip gekweekt voor leerlingen die anders denken, waardoor respect ontstaat voor anderen.

Tijdens de lessen Lichamelijke Opvoeding wordt er gedurende een aantal weken nadrukkelijk aandacht besteed aan weerbaarheid en groepsvorming.
‘Pestbeleid’ staat niet op zich. De pedagogische aanpak heeft grote invloed op het functioneren van de groep. Al die onderdelen van het schoolwerk die bijdragen aan een groter gevoel van veiligheid dragen bij aan een warm en sociaal schoolklimaat.

Curatieve aanpak

In de klas
Hoe gaan we om met gesignaleerd pestgedrag? Een docent merkt dat een leerling duidelijk het slachtoffer is bij vervelende opmerkingen in de klas. Hij wordt bijvoorbeeld openlijk vernederd of verlaat huilend het lokaal en uit het gesprek blijkt dat hij als zondebok behandeld wordt. Als de docent niets doet, geeft hij daarmee aan dat hij het gedrag van de agressoren accepteert. Hij zal de leerlingen dus moeten confronteren met hun gedrag. Hij gebruikt de confronterende methode.

In een andere situatie heeft de docent alleen nog maar een (eventueel sterk) vermoeden dat het verschijnsel in een klas speelt. Dat maakt hij op uit allerlei signalen: briefjes, blikken, (zogenaamd leuke) opmerkingen in de richting van steeds dezelfde leerling. Het heeft in deze situatie weinig zin de klas met dit gedrag te confronteren: ze zullen ontkennen. De docent zal dan omzichtiger te werk moeten gaan, een directe confrontatie vermijden, maar het onderwerp indirect aan de orde stellen. Hij gebruikt dan de niet-confronterende methode.

In alle gevallen informeert de docent de mentor van de klas. De mentor kan met de leerjaarcoördinator overleggen wat een goede aanpak is. De ondersteuningscoördinator heeft vanuit zijn expertise veel kennis van zaken en kan meedenken over een aanpak in de klas.

Gesprekken buiten de klas
Omdat het pesten vooral in een groep plaatsvindt is het van cruciaal belang om het pesten ook daar aan te pakken. Daarnaast zullen er gesprekken met de gepeste leerling, de pester(s) en eventueel ouders plaatsvinden. Er zijn voor de diverse gesprekken tips beschikbaar. Daarin staan de grondhouding, het doel van het gesprek, de gespreksfasen en de voorwaarden opgesomd:
a. Gesprek met het slachtoffer
b. Gesprek met de pester
c. Gesprek tussen pester en slachtoffer
d. Aanbevelingen voor gesprekken met ouders

Er kan in dit alles een opbouw zitten. De mentor kan dat met zijn/haar leerjaarcoördinator doorspreken. Soms kan namelijk een eenmalig gesprek tussen pester en slachtoffer en het informeren van de ouders van het slachtoffer voldoende zijn. Herhaalt het pesten zich, dan is ook een gesprek met de ouders van de pester en/of slachtoffer nodig. Sancties voor de pester kunnen dan vaak ook niet uitblijven.
Indien nodig wordt er binnen of buiten de school een vorm van ondersteuning gezocht voor de pester en/of slachtoffer.

Pestprotocol: Reageren op pesten

Vijfsporenaanpak

Een effectieve wijze om te reageren op pesten is de zogenoemde vijfsporenaanpak. Deze richt zich op:

1. de school
2. de gepeste leerling
3. de pestende leerling
4. de ouders van de gepeste en van de pestende leerling
5. de klasgenoten

Bij alle sporen geldt:

- Neem elk signaal serieus
- Ga in persoonlijk gesprek
- Werk samen aan een oplossing
- Zorg voor een vervolggesprek

Spoor 1: De school

De school zorgt voor een degelijk anti-pestbeleid, inclusief:

- een vaste en bekende coördinator van het beleid
- een bij de leerlingen bekend aanspreekpunt
- preventief beleid
- een curatief pestprotocol
- professionalisering van het personeel (bijvoorbeeld door Mijn Veilige School)

Spoor 2: De gepeste leerling

In het gesprek met de gepeste leerling is je belangrijkste doel om de situatie op te helderen en om samen van gedachten te wisselen over wat mogelijke oplossingen zouden kunnen zijn.

Spoor 3: De pestende leerling

In het gesprek met de pestende leerling zijn er meerdere mogelijke doelen:

- Mocht de pestende leerling geen blijk geven van voldoende empathie, dan is het aan te raden om deze teweeg te brengen, bijvoorbeeld door een vraag te stellen in de vorm van “Hoe zou jij het vinden als..” of door gedetailleerd te delen hoe het dagelijks leven van de gepeste leerling wordt beïnvloed door het pesten.
- Een essentieel onderdeel van elk gesprek met een pester, is samen van gedachten te wisselen over wat de pester nodig heeft om niet te hoeven pesten. Mogelijk is de pester in een andere situatie (bijvoorbeeld thuis of op de sportvereniging) juist weer

slachtoffer van pestgedrag, is de gepeste misschien ook zelf wel een pester of is er een specifieke trigger voor het pestgedrag welke kan worden weggenomen.

- Elke gesprek met een pester moet worden afgesloten met het maken van concrete afspraken, waaraan concrete consequenties worden verbonden.

Spoor 4: De ouders van de gepeste en de pestende leerling

Het is niet altijd nodig om spoor 4 te volgen. Dit is wel nodig wanneer:

- een leerling mogelijk gevaar loopt, ook buiten school
- er meer informatie nodig is vanuit de ouders
- er details boven zijn komen drijven waar ouders van behoren te weten. Houd dergelijke details nooit verborgen voor ouders.

In een gesprek met ouders is het hoofddoel om de ouders in ieder geval te:

- informeren over de gevoerde gesprekken
- betrekken bij de besproken oplossingen

Spoor 5: De klasgenoten

Het is niet altijd nodig om spoor 5 te volgen. Dit is wel nodig wanneer:

- uit de gevoerde gesprekken met de pester en/of de gepeste blijkt dat een significant deel van de klas op de hoogte is van het pestgedrag of daar zelfs actief aan bijdraagt
- het pestgedrag de sociale veiligheid in de klas heeft aangetast
- in de gevoerde gesprekken als oplossing is bedacht om de klas te betrekken

Hoewel een klassengesprek over pesten in het algemeen zeker aan te raden is in de eerste weken van het schooljaar, is het niet effectief om een algemeen klassengesprek over pesten te voeren wanneer er sprake is van een specifiek incident. Wanneer een klassengesprek later in het jaar nodig wordt geacht, dan is deze niet van algemene aard, maar wordt er specifiek ingegaan op het aandeel wat een ieder speelt bij zowel het ontstane probleem als bij de oplossing daarvan. Kernwoorden hierbij zijn

- verantwoordelijkheid
- eigenaarschap

Pestprotocol: Oefenen

Het is zeer aan te raden om reeds bekend te zijn met het voeren van lastige leerlinggesprekken en het voeren van lastige klassengesprekken, zodat deze tool effectief kan worden ingezet in geval van pestgedrag. Zowel de leerkracht als de klas moeten voorafgaande aan dat klassengesprek reeds bekend zijn met hoe zo'n klassengesprek wordt gevoerd, zodat optimaal kan worden ingegaan op het specifieke doel en het klassengesprek niet rommelig en dus minder effectief zal verlopen.

Contactpersonen

De anti-pest coördinator binnen onze school is mevrouw E. Basjes (ebasjes@ja.nl).
Zij coördineert de aanpak van pestgedrag in Alkmaar en Langedijk.

Binnen de vestigingen kunnen mentoren en/of docenten contact opnemen met onderstaande collega's. Zij kunnen advies geven aan de mentoren en/of docenten over de aanpak van de pestsituatie.

Alkmaar

Havo vwo leerlingen mevrouw C. van Eijck (cvaneijck@ja.nl).

Vmbo leerlingen mevrouw L. Negenman (lnegeman@ja.nl).

Langedijk

Alle leerlingen: n.t.b.